

Tilleggsavtale
til
avtalen av 20. april 1993
mellom
Kongeriket Norge
og
Forbundsrepublikken Tyskland
om
overføring av gass fra den norske kontinentalsokkelen og andre områder
gjennom en rørledning til Forbundsrepublikken Tyskland
(Europipe-avtalen)
om
overføring av gass fra Kongeriket Norge gjennom en ny rørledning
(Europipe II)
til
Forbundsrepublikken Tyskland

Kongeriket Norge

og

Forbundsrepublikken Tyskland;

Som ønsker å regulere visse spørsmål som vil oppstå i forbindelse med konstruksjon, legging og drift av en ny rørledning, Europipe II, for overføring av gass fra Kongeriket Norge til Forbundsrepublikken Tyskland, og også visse beslektede spørsmål, slik som overføring av gass fra andre områder i samme rørledning;

Er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

I denne tilleggsavtale skal følgende definisjoner gjelde:

- a. "Europipe-avtalen" betyr "avtalen mellom Kongeriket Norge og Forbundsrepublikken Tyskland om overføring av gass fra den norske kontinentalsokkelen og andre områder gjennom en rørledning til Forbundsrepublikken Tyskland", undertegnet i Bonn den 20. april 1993.
- b. "Rørledning" betyr rørledningssystemet for overføring av gass fra den norske kontinentalsokkel for levering ved uttakspunkter på Dornum-terminalen og/eller på Emden-terminalen og /eller på ethvert annet forberedt eller fremtidig uttakspunkt og som starter på Kårstø-terminalen og som passerer gjennom koordinater som skal fastsettes i en noteveksling mellom kontraktspartene, og andre innretninger som er forbundet med rørledningen for overføring av gass, inkludert enhver eksisterende eller fremtidig innretning, inkludert inntaks- og/ eller uttaksrørledninger og inkludert utstyr og systemer på Kårstø-terminalen, Dornum-terminalen og Emden-terminalen som har funksjoner knyttet til overføringen gjennom rørledningen.

- c. "Dornum-terminalen" betyr terminalen som befinner seg i Dornum på Forbundsrepublikken Tysklands territorium, og som består av innretninger for mottak, prosesseringsinnretninger for filtrering og regulering av gasstrykket, varmevekslere for å oppvarme den mottatte gassen, herunder tilhørende dampkjeler, innretninger for blanding av gass fra innkommende rørledninger, innretninger for fiskal måling, hjelpeanlegg som er nødvendig for å opprettholde driften, og alle andre innretninger forbundet med overføring av gass gjennom rørledningen for levering i Dornum eller ved Emden-terminalen.
- d. "Emden terminalen" betyr terminalen som befinner seg i Emden-området, ved siden av Ekofisk-Emden terminalen i Forbundsrepublikken Tyskland, og som består av innretninger for mottak, innretninger for filtrering og behandling av gass, innretninger for blanding av gass fra Ekofisk-Emden terminalen og Dornum-terminalen, innretninger for fiskal måling og øvrige innretninger forbundet med overføring av gass gjennom rørledningen for levering i Emden.
- e. "Kårstø-terminalen" betyr terminalen som befinner seg på Kårstø i Norge og som består av innretninger forbundet med overføring av gass gjennom rørledningen for levering i Dornum eller Emden.

Artikkel 2

- (1) Bestemmelsene i Europipe-avtalen skal gjelde for Europipe II, med mindre annet følger av denne Tilleggsavtale.
- (2) Hvor Europipe-avtalen refererer til "terminalen (ved siden av Ekofisk-Emden terminalen) og anlegg beliggende på Forbundsrepublikken Tysklands land- eller sjøterritorium for mottak, oppvarming og komprimering av gass" eller til "terminalen (ved siden av Ekofisk-Emden terminalen) og anlegg beliggende på Forbundsrepublikken Tysklands land- og sjøterritorium" eller en tilsvarende beskrivelse av denne terminalen og disse

anleggene, skal det for så vidt gjelder denne Tilleggsavtale forstås som "Dornum-terminalen" og "Emden-terminalen" slik de er definert i denne Tilleggsavtale.

- (3) Hvor Europipe-avtalen refererer til "rørledning", skal den for så vidt gjelder denne Tilleggsavtale forstås som "rørledning" slik den er definert i denne Tilleggsavtale.

Artikkel 3

- (1) For så vidt gjelder Europipe II, skal artikkel 9, punkt (2) i Europipe-avtalen erstattes med følgende:

"I den utstrekning det er nødvendig for overvåking av en korrekt gjennomføring av sikkerhetsbestemmelsene for konstruksjon, legging og drift av rørledningen, herunder måling, skal Kongeriket Norges ansvarlige myndigheter foreta inspeksjoner på den del av rørledningen som ligger på Kongeriket Norges kontinentalsokkel, sjø- og landterritorium, og innhente opplysninger for dette formål. Forbundsrepublikken Tysklands ansvarlige myndigheter skal også ha rett til å foreta slike inspeksjoner. Disse inspeksjonene skal foretas i samarbeid med Kongeriket Norges ansvarlige myndigheter."

- (2) For så vidt gjelder Europipe II, skal artikkel 9, punkt (4) i Europipe-avtalen erstattes med følgende:

"En inspektør fra hver av de kontraherende parter kan beordre umiddelbar driftsstans av rørledningen eller treffe andre øyeblikkelige tiltak når det er nødvendig for å avverge en overhengende fare for liv eller helse til en person eller for miljøet, og det ikke er tid til å konsultere den annen kontraherende part. Med hensyn til Dornum-terminalen eller Emden-terminalen, herunder anlegg i Forbundsrepublikken Tysklands sjøterritorium, kan imidlertid en norsk inspektør bare beordre umiddelbar driftsstans av rørledningen etter å ha klarert dette med en tysk inspektør; og med hensyn til den del av rørledningen som befinner seg på Kongeriket Norges kontinentalsokkel, sjø- og landterritorium, kan en tysk inspektør bare etter klarering med en norsk inspektør, kreve at denne beordrer umiddelbar driftsstans av rørledningen eller iverksetter andre umiddelbare tiltak. Ethvert tiltak som treffes av inspektører skal straks rapporteres til begge de kontraherende parters ansvarlige myndigheter."

Artikkel 4

Kongeriket Norge skal gjøre ethvert prosjekt for å forbinde inntaks- og/eller uttaksrørledninger utenfor Forbundsrepublikken Tysklands sjøterritorium og kontinentalsokkel gjenstand for sin godkjenning. Slik godkjenning kan bare gis etter konsultasjon med Forbundsrepublikken Tysklands ansvarlige myndigheter og etter å ha mottatt fra sistnevnte en erklæring, som ikke uten gyldig grunn skal holdes tilbake, om at det ikke er noen innvendinger mot slik godkjenning. Enhver innvending mot slik godkjenning kan kun begrunnes med sikkerhetshensyn vedrørende trykknivået i rørledningen.

Artikkel 5

Artikkel 13 i Europipe-avtalen skal gjelde rørledningen med terminaler slik den er definert i Artikkel 1, paragraf (b), (c) og (d) i Tilleggsavtalen, og skal bare gjelde fremtidige utvidelser av disse innretninger (de som går ut over de størrelser på innretninger eller de kapasiteter som er angitt i vedlegget til denne tilleggsavtale) på Forbundsrepublikken Tysklands territorium, dersom Finansdepartementet i Forbundsrepublikken Tyskland gir sitt uttrykkelige skriftlige samtykke. Tilleggsinnretninger for fiskal måling eller endringer som bare tjener til å bringe innretningen i overensstemmelse med vilkår fastsatt av Forbundsrepublikken Tyskland eller som bare innebærer en mindre økning i rørledningskapasitetene eller utslipp skal ikke innebære at det etableres et fast driftssted.

Artikkel 6

- (1) Tilleggsavtalen er gjenstand for ratifikasjon. Ratifikasjonsdokumentene skal utveksles så tidlig som mulig i Oslo.
- (2) Tilleggsavtalen skal tre i kraft en måned etter at ratifikasjonsdokumentene er utvekslet.
- (3) Tilleggsavtalen skal forbli i kraft inntil begge de kontraherende parter avtaler noe annet.

Til bevitnelse herav har de undertegnede, som er behørig bemyndiget dertil av sine respektive myndigheter, undertegnet denne tilleggsavtale.

Utferdiget i to eksemplarer i Bonn den 19. mai 1999 på norsk og tysk, hvorav begge tekster har samme gyldighet.

For
Kongeriket Norge

For
Forbundsrepublikken Tyskland

Vedlegg
til
tilleggsavtale
til
avtale av 20. april 1993
mellom
Kongeriket Norge
og
Forbundsrepublikken Tyskland
om
overføring av gass fra den norske kontinentalsokkelen og andre områder gjennom en
rørledning til Forbundsrepublikken Tyskland (Europipe-avtalen)
om
overoverføring av gass fra Kongeriket Norge gjennom en ny rørledning (Europipe II)
til Forbundsrepublikken Tyskland

Teksten nedenfor beskriver Europipe-mottaksanlegget (ERF) til Forbundsrepublikken Tyskland etter ferdigstillelse av anleggene for Europipe II.

1. Rørledninger

ERF har to innkommende rørledninger med tilhørende mottaksanlegg for rørskrape og en utgående rørledning til Emden:

a) Europipe I

Europipe I rørledningen med et konstruksjonstrykk på 156,8 bar og en diameter på 40".

b) Europipe II

Europipe II landrør med et konstruksjonstrykk på 163,4 bar og en diameter på 40" (sjørørets diameter er 42").

c) Nesse-Emden rørledningen

- aa) Den utgående rørledningen til Emden med et oppgradert konstruksjonstrykk på 88 bar og en diameter på 42",
- bb) forbindelsesrør til Nesse-Etzel rørledningen ("NETRA rørledningen") og
- cc) ventilarrangement og rørskrape-anlegg for begge rørledningene.

2. Trykkreguleringslinje

Hver trykkreguleringslinje består hovedsakelig av en syklon, en varmeveksler og en trykkreguleringsventil.

a) Europipe I

Den totale installerte kapasitet for de tre trykkreguleringslinjene er 75 millioner Sm³/d (3 linjer, hver med 25 millioner Sm³/d). Kapasiteten med to trykkreguleringslinjer i drift er 50 millioner Sm³/d (to linjer, hver med 25 millioner Sm³/d). Den tredje trykkreguleringslinjen er reservelinjen (total kapasitet 25 millioner Sm³/d). Inngangs- og utgangs-konstruksjonstrykket for de oppgraderte Europipe I anlegg er henholdsvis 156,8 bar og 88 bar.

b) Europipe II

Den totale installerte kapasitet for de to trykkreguleringslinjer er 68 millioner Sm³/d (2 linjer, hver med 34 millioner Sm³/d). Inngangs- og utgangs-konstruksjonstrykket for Europipe II anlegget er henholdsvis 163,4/156,8 bar og 88 bar.

3. Drifts- og hjelpesystem

Drifts- og hjelpesystemene for Europipe I og Europipe II består av et kjelehus og systemer for prosesskontroll, nødavstenging, trykkluft, nitrogen, elektrisitetsforsyning, ventilering/fakling, sikkerhet og kommunikasjon.

a) Europipe I

Fem kjeler med en total kapasitet på 50 MW (hver kjele med en kapasitet på 10 MW).

b) Europipe II

En kjele med total kapasitet på 27 MW.

Anleggene består av utstyr for blanding av gass fra Europipe I og Europipe II rørledningene og for tilpassing av trykket i gass-strømmen fra begge rørledninger. Europipe I hjelpesystemene blir også benyttet av Europipe II.

Videre er det montert nytt måleutstyr for fiskal måling av gassen som leveres inn i NETRA-rørledningen. Målesystemet har en kapasitet på 65 millioner Sm³/d og et konstruksjonstrykk på 88 bar.